

5. INFORMÁCIE O IMPLEMENTÁCII INICIATÍVY NA PODPORU ZAMESTNANOSTI MLADÝCH ĽUDÍ VRÁTANE REACT-EU, V RELEVANTNÝCH PRÍPADOCH

Situácia mladých ľudí na trhu práce sa v roku 2022 stabilizovala. Po prudkom náraste nezamestnanosti tejto cieľovej skupiny v rokoch 2020 a 2021, v dôsledku pandémie COVID-19 a následnej ekonomickej krízy, bol zaznamenaný pokles nezamestnanosti a návrat do predkrízových čísiel.

Podľa štatistických údajov ÚPSVR sa k 31.01.2022 nachádzalo v evidencii 45 530 uchádzačov o zamestnanie (UoZ) do 29 rokov s podielom na celkovom počte UoZ 22,23 %. K 31. 12. 2022 sa v evidencii úradov práce, sociálnych vecí a rodiny nachádzalo 39 986 UoZ do 29 rokov s podielom na celkovom počte UoZ 22,45 %.

Z uvedených údajov sledujeme v priebehu roka pokles UoZ do 29 rokov o 5 544 osôb, čo predstavuje -12,18 %.

Dňa 27. 10. 2022 bol v Pracovnej skupine pre oblasť zamestnanosti, APTP, Záruky pre mladých a sociálnej ekonomiky prerokovaný a schválený aktualizovaný **Národný plán posilnenia Záruky pre mladých ľudí v SR s výhľadom do roku 2030**. NPP ZM je vypracovaný na základe odporúčania Rady (EÚ) z 30. októbra 2020 o moste k pracovným miestam – posilnení Záruky pre mladých ľudí, ktoré nahrádza odporúčanie Rady z 22. apríla 2013 o zavedení ZM (2020/C 372/01), a ktoré posúva vekovú hranicu mladých do 30 rokov. NPP ZM si kladie za cieľ zintenzívniť podporu práce s mládežou, individualizovaného poradenstva zameraného na potreby jednotlivca, mentorovania a sprevádzania, vrátane vypracovania individualizovaných akčných plánov, zavedenie zrozumiteľnej informačnej kampane, nástrojov profilovania UoZ, ďalšieho vzdelávania a rozvoja a hodnotenia zručností (najmä digitálnych, zelených a podnikateľských), podpory vytvárania pracovných miest prostredníctvom poskytovania finančných príspevkov, vykonávania absolventskej praxe a samozamestnania. Taktiež je zameraný na prevenciu predčasného ukončenia školskej dochádzky, mapovanie cieľovej skupiny za účelom zistenia jej štruktúry a poskytovanie podpory po prijatí jednej z ponúk ZM. NPP ZM sa zameriava predovšetkým na žiakov a študentov, ktorí sú ohrození predčasným ukončením školskej dochádzky a mladých ľudí ohrozených sociálnym vylúčením.

Prehľad o vykonávaní PO2 – Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí

Celkovo bolo v rámci PO2 k 31.12.2022 v realizácii 9 projektov, 4 NP, so zazmluvnenou sumou 88 530 739,63€ (66 112 528,96 € IZM) a 5 DOP so zazmluvnenou sumou 485 530,91€ (180 327,73€ IZM).

Kód projektu	Dátum účinnosti zmluvy	Zameranie	Zazmluvnená suma - EU	Názov projektu	Prijímateľ
312021A139	15. 1. 2016	NP	47 475 450,36	Úspešne na trhu práce	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
312021CKR7	9. 9. 2022	NP	4 594 194,28	Prax pre mladých	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
312021X150	14. 8. 2019	NP	6 959 024,79	Vzdelávanie mladých uchádzačov o zamestnanie – 2	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
312021X470	20. 8. 2019	NP	29 502 070,20	Praxou k zamestnaniu 2	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Nový NP 312021CKR7 „Prax pre mladých“ – cieľom je podpora zvýšenia zamestnateľnosti UoZ – NEET do 29 rokov prostredníctvom získavania a prehľbovania pracovných zručností a praktických skúseností, ktoré zodpovedajú ich dosiahnutému stupňu vzdelania formou praxe vykonávanej u zamestnávateľa. Realizácia NP Prax pre mladých sa pre posun z dôvodu

viacmesačnej prípravy zámeru skrátila na 16 mesiacov. Prax sa môže vykonávať najmenej 3 a najviac 6 mesiacov bez možnosti jej predĺženia a opakovaného vykonávania, v rozsahu 20 hodín týždenne. Počas vykonávania praxe bude úrad poskytovať UoZ finančný príspevok vo výške sumy životného minima. Zapojených je 823 mladých ľudí.

Prehľad o vykonávaní PO8 – REACT-EU, v rámci ktorých sú riešené otázky mladých NEET

Opatrenia na podporu zamestnanosti mladých ľudí do 30 rokov boli v roku 2022 realizované prostredníctvom PO8 REACT-EU, v štruktúre:

Kód	Dátum účinnosti zmluvy	Zameranie projektu	Zazmluvnená suma - EÚ	Názov projektu	Prijímateľ
312081BMM9	22. 12. 2021	NP	3 495 225,56	Overenie modelu centier práce s mládežou v BBSK	ROZVOJOVÁ AGENTÚRA Banskobystrického samosprávneho kraja, n. o.
312081BNZ1	26. 11. 2021	NP	52 000 000,00	Chyť sa svojej šance	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
OP LZ DOP 2021/8.1.1/RO-03	7.12.2021 vyhlásená	DOP	22 363 933,07	Výzva Krok za krokom	78 projektov

312081BNZ1 NP Chyť sa svojej šance – Cieľom NP je zmiernenie dopadov vyhlásenej mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu v súvislosti s pandémiou COVID-19 na zamestnanosť. Hlavná aktivita NP, v rámci Opatrenia č. 1, je vytváranie udržateľných pracovných miest, formou SZČ pre znevýhodnených UoZ (s účinnosťou od 1.11.22 aj pre mladých NEET do 30 rokov). Opatrenie č. 2 NP Podpora mentorovaného zapracovania ako súčasť pracovného pomeru znevýhodneného UoZ a mladého UoZ – NEET s následným pokračovaním formou praxe, je zamerané aj na cieľovú skupinu UoZ (NEET) do 30 rokov. Finančné príspevky na mentorované zapracovanie sú poskytované zamestnávateľovi, ktorý na vytvorené pracovné miesto prijme do pracovného pomeru znevýhodneného UoZ a mladého UoZ - NEET z oprávnenej cieľovej skupiny v rozsahu ustanoveného týždenného pracovného času na dobu neurčitú, pričom finančné príspevky sa poskytujú mesačne najviac počas 4 mesiacov mentorovaného zapracovania a 2 nasledujúce mesiace praxe nebudú finančne podporované. (Opatrenie 3 - Podpora zamestnávania znevýhodnených UoZ). V rámci Opatrenia č. 2 a č. 3 od 16.2.2022 počet pracovných miest u jedného zamestnávateľa môže byť vyšší ako 4, avšak výlučne na základe písomnej žiadosti o udelenie výnimky, schválenej UPSVR. Predmetná podmienka sa realizuje. Zmenou projektu od 22.6.2022 bolo posilnené opatrenie 1 a 3. Projekt prebieha podľa harmonogramu. Podporených bolo 7 195 účastníkov, 6 mesiacov po ukončení pomoci si drží zamestnanie 575 účastníkov.

312081BMM9 „Overenie modelu centier práce s mládežou v BBSK“ – cieľom projektu je overenie pilotného modelu prístupu k práci s mládežou pre podporu zamestnanosti a vypracovať regionálnu štúdiu uplatniteľnosti modelu na predchádzanie upadnutiu do statusu NEET. Cieľovou skupinou sú NEET do 30 rokov s dôrazom na ženy, marginalizované rómske komunity, osoby so zdravotným postihnutím, migrantov, súčasní a bývalí klienti centier pre deti a rodiny, iné zraniteľné a znevýhodnené osoby a žiaci základných a stredných škôl vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sú najviac ohrození situáciou NEET.

V úvode roka 2022 boli pre pandémiu COVID-19 aktivity presunuté do online priestoru, či realizované za dodržiavania prísnych hygienických podmienok. Aktivity spojené s mapovaním potrieb cieľovej skupiny a s analýzou stavu prostredia (vrátane mapovania aktérov pracujúcich

s cieľovou skupinou v jednotlivých regiónoch) boli takto náročnejšie, obmedzenia v možnostiach osobných stretnutí spôsobili predĺženie ich realizácie. Projekt bojuje s fluktuáciou a so zvyšovaním cien energií a nájomov, nenachádza v regiónoch dostatok odborných pracovníkov. Plnenie aktivít projektu z dlhodobého hľadiska to však neovplyvnilo. Priestory centier práce s mládežou a plné vybavenie centier bolo skompletizované v júni 2022. Centrá práce oslovovali partnerské organizácie a vytvorili si aktívnu sieť partnerov a spolupracujúcich organizácií, inštitúcií a aktérov v regióne pracujúcich s rovnakou cieľovou skupinou. Do tejto siete v sledovanom období prijímateľ zaradil takmer 200 subjektov.

Pre potreby nastavenia nových nástrojov práce s mládežou prebiehalo vzájomné učenie sa zamestnancov v oblasti vyhľadávania cieľovej skupiny, koučingu pre mladých, kariérového poradenstva a lektoringu neformálneho vzdelávania pre mladých.

RO odporúča identifikovať hlavné bariéry na strane cieľovej skupiny, partnerských organizácií a centier práce s mládežou a formulovať odporúčania pre obdobné, resp. nadväzujúce intervencie v programovom období 2021 – 2027.

OP IZ DOP 2021/8.1.1/RO-03 Krok za krokom – výzva s indikatívnou výškou finančných prostriedkov 25 000 000€, má za cieľ podporiť neziskový sektor, miestne a regionálne samosprávy, nadácie a akčné skupiny pri vyhľadávaní neaktívnych nízkokvalifikovaných osôb, ktorým bude následne poskytnuté individualizované poradenstvo a sprevádzanie za účelom uplatnenia sa na trhu práce. V rámci výzvy sú aj projekty bezproblémové aj vyžadujúce zvýšenú mieru pozornosti RO. Zaznamenané bolo nespĺňanie zadefinovaných kvalifikačných kritérií, neskúsenosť zamestnancov prijímateľa v otázkach implementácie, vyskytli sa ŽoP predkladané neúplné a s veľkou chybovosťou. Oddelenie OKIP2 preto zverejnilo upozornenie k finančnej kontrole na mieste (upozornenia-k-fknm-krok-za-krokom.pdf (mpsvr.sk)).

RO odporúča identifikovať hlavné bariéry na strane cieľovej skupiny, zapojených subjektov a formulovať odporúčania pre obdobné, resp. nadväzujúce intervencie v programovom období 2021 – 2027.

Ak sa zaoberáme problematikou mladých, je vhodné posúdiť aj migračné pohyby. Dostupné štatistiky nie vždy posudzujú rovnakú vekovú skupinu, dáta preto vytvoria len približný obraz o celkovej situácii. Okrem toho je potrebné rozlíšiť pohyb viazaný na trvalý pobyt a výraznejší pohyb spojený len s formou prechodného pobytu.

Prist'ahovaní na trvalý pobyt na území SR:

Z krajín EU

vek	15-24	15-24	25-29	25-29
	M	Ž	M	Ž
2021	116	150	108	121
2020	143	205	159	169
2019	167	177	202	153
2018	235	190	236	184

Z Ukrajiny

vek	15-24	15-24	25-29	25-29
	M	Ž	M	Ž
2021	12	26	12	16
2020	23	36	17	15
2019	37	25	30	27
2018	24	34	28	30

Vyst'ahovaní z trvalého pobytu na území SR:

Do krajín EU

vek	15-24	15-24	25-29	25-29
-----	-------	-------	-------	-------

	M	Ž	M	Ž
2021	89	114	77	156
2020	70	83	46	103
2019	83	111	80	187
2018	90	97	72	193

Dočasné útočisko

vek	18-24	18-24	25-29	25-29
	M	Ž	M	Ž
k 19.2.2023	2 437	7 391	1 807	5 069
k 31.12.2022	2 203	6 990	1 634	4 833
1.3.2022	0	3	0	1

[Zamestnávanie cudzincov > ÚPSVaR \(gov.sk\)](#)

Stav platných povolení na prácu cudzinca ku koncu sledovaného obdobia (pre členské štáty EU nie je povolenie na prácu potrebné)

vek	do 29	do 29
	M	Ž
2022	3 832	1 477
2021	4 118	1 583
2020	4 876	1 797
2019	6 863	2 292
2018	4 563	1 273

Ukrajina

vek	do 29	do 29
	M	Ž
2022	1 593	829
2021	2 364	1 018
2020	2 610	1 115
2019	3 801	1 437
2018	2 145	578

Stav informačných kariet ku koncu sledovaného obdobia (zamestnanie cudzinca bez potreby povolenia na prácu)

vek	do 29	do 29
	M	Ž
2022	8 152	7 387
2021	6 475	3 778
2020	6 990	3 620
2019	9 158	4 127
2018	9 859	4 009

Ukrajina

vek	do 29	do 29
	M	Ž
2022	2 846	4 588
2021	1 379	1 186
2020	1 303	950
2019	1 705	1 005
2018	982	571

EU

vek	do 29	do 29
	M	Ž
2022	2 989	1 568

2021	3 161	1 558
2020	3 648	1 661
2019	4 436	1 880
2018	5 137	2 076

(Document, ktorý poskytuje pohľad na uplatnenie odídených z Ukrajiny na trhu práce (za všetky vekové skupiny):

https://institutsocialnejpolitiky.sk/wp-content/uploads/2023/02/Habel_Veselkova_2023_Odidenci-z-Ukrajiny-rok-od-vypuknutia-vojny.pdf)